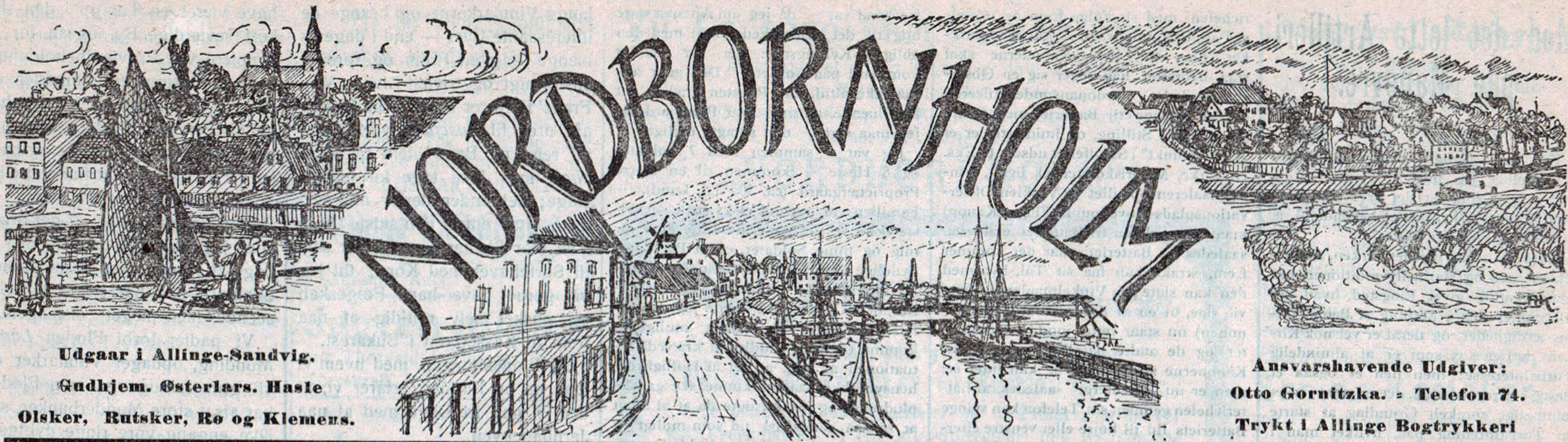




Udgaar i Allinge-Sandvig.

Gudhjem. Østerlars. Hasle

Ølsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Ud giver:

Otto Gornitzka. - Telefon 74.

Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 159

Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.  
Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø.

Fredag den 10. Oktober

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret  
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1930

## Solskinssangen.

Nu rinder Solen op i Østerlide  
og farver Himlen med sit Purpurskær.  
Den kaster gylden Glans paa Skyer hvide  
og bringer Lys og Varme, fjernt og nær.  
Vær hilset Sol!

Med Dig en Dag oprinder!  
En Dag med Jubelsang i Kærlighed.  
Skind i vort Hjerte ind  
og glød paa vore Kinder  
og varm os til i Aften, Du gaar ned!

Du klare Sol, som bringer Lys og Varme  
og lokker Spirer frem af Jordens Skød,  
Du favner os med dine Straalearme  
og varmer Verden til din sidste Glød.  
Du jager bort paa Flugt  
de tunge Drømme,  
som Nattens Aande lagde i vort Sind,  
og bringer os i Stedet Tanker, ømme  
som fostres af dit ømme, blide Skin.

ERIK.

## En bornh. Kapergast.

Tiden efter 1807 var haarde Aar for Danmark. Englænderne havde bombarderet København, Flaaden var erobret og i syv lange Aar var vi i haabløs Kamp med en overmægtig Fjende. Det er derfor i Grunden intet Under, at vi, da vi var afskaaret fra at hævde os i regulær Kamp, greb til mere uregelmæssige Midler. Regeringen udstedte rask væk Kaperbreve — enhver, lige meget i hvilken Livsstilling han var, kunde faa Kaperbrev, og Kaperiet kunde være en udmærket Forretning — hvis det da ellers gik godt. Der dannedes derfor rundt om i hele Landet smaa Aktieselskaber, der udrustede Kaperskibe med alt, hvad der var nødvendigt til et dristigt Togt: Proviant, Ammunition, Vaaben, Mandskab og — hvad der var allervigtigst af det hele — en kyndig og uforfærdet Kaperkaptajn. Mest ihærdige til at drive Kaperi var aabenbart Bornholmere. De formaaede med deres Kaperi i en ikke ringe Grad at skade den engelske Østersøflaade, og de Priser, de indbragte til Bornholm eller Fæstningen Kristiansø, var baade talrige og værdifulde. Fra Bornholm stammer da ogsaa den Kaperkaptajn, Kaspar Henrik Wolfesen, der indlagdes sig størst Berømmelse, ja, som i den Grad udmærkede sig, at Kongen dekorerede ham med Ridderkorset, en Ære, der den Gang var sjældnere at opnaa end nu. Talrige er de Historier, der endnu lever paa Bornholm om „Ridder Wulfsens“ dristige Togter — det har aabenbart været en hel „bornholmsk Tordenskjold“ denne Søroverkaptajn — med Kongens Velsignelse, ganske vist.

Kaspar Henrik Wulfesen var født i Rønne 1781. Allerede 10 Aar gammel blev han sendt til Sø, 21 Aar gammel blev han Skibsfører, og da Krigen udbrød 1807 havde han allerede været flere

Gange rundt om Jorden, i November Maaned blev han ansat som Kaptajn paa Kaperskonn. „Mandal“, der havde otte Kanoner og en Besætning paa 60 Mand. Han overlod dog meget snart „Mandal“ til en af sine Brødre og overtog selv i Stedet Skonnerten „Danneskjold“, der havde tolv Kanoner og 70 Mands Besætning. Allerede i Slutningen af Maaneden kunde Brødrene Wulfesen notere det første Resultat af deres Kapertogt, — idet de den 25. November kom sejlene ind gennem Drogden med seks opbragte Skibe for at afhænde dem i København. Imidlertid skete ved Indsejlingen det Uheld, at et af de opbragte Skibe stødte paa Grund ved Middelgrunde, og da et engelsk Orlogsskib vilde benytte sig heraf til at erobre det tilbage, lod Wulfesen resolut Mandskabet sætte Ild paa det og derefter gaa fra Borde. De øvrige fem Skibe kom velbeholdent i Havn.

Næste Foraar gik Wulfesen paa Krydstogt i Kattegat og Bælterne men een Gang var det dog nær gaaet ham galt. Det var, da han den 25. Juni i Sundet ud for Sletten saa sig angrebet af syv engelske Barkasser og to Kanonbaade. Han forsøgte først at komme i Dækning under Batteriet ved Humlebæk, men da det ikke lykkedes, lagde han sit Skib lige ud for Sletten; næppe 150 Skridt fra Land, og gjorde sig klar til at modtage Fjenden. Han gav straks Besked paa, at de af Mandskabet, der ønskede det havde Tilladelse til at gaa i Land, men de erklærede alle som een, at de vilde kæmpe til sidste Mand. Og saa begyndte Kampen — tre Timer varede den. I den Tid susede de engelske Kugler uophørligt om Kaperskonnerten, dens Rigning og Takkelage blev en Del beskadiget, men ikke en eneste Kugle ramte selve Skroget. Men midt under Kampen slap Wulfsens Karduser op, men snarraadig som sædvanlig sendte han øjeblikkelig otte Mand ned i Lasten og lod dem skære Flag itu til at lave Karduser af og saa fylde dem. Iøvrigt havde han ogsaa alt klart til at fornagte Kanonerne og bore Skibet i Sænk, hvis han skulde blive overmandet. Imidlertid formaaede Batteriet ved Humlebæk at yde ham en meget virkningsfuld Hjælp, og snart fik han yderligere Assistance. Fra Humlebæk blev en Løjtnant afsendt med en Haubitze og en Kanon, fra Nivaa kom „Jægere“ og Skarpskytter, og noget senere kom endnu fra Vedbæk en Løjtnant med to Kanoner. Efter tre Timers Forløb trak de engelske Baade sig tilbage, og Wulfesen kunde sejle tilbage til København med sin Skonnert — uden at have mistet een eneste Mand!

Den følgende Tid drev Wulfesen sammen med sin Broder Kaperi

paa Østersøen og indbragte adskillige gode Priser til Bornholm og Kristiansø. I Marts 1809 blev Priserne sendt til København for at sælges ved Auktion, og at det ikke har været en helt daarlig Forretning, fremgaar bl. a. af, at der mellem dem var et Fartøj, der var ladet med 1000 Tønder Tjære, som Regeringen købte og betalte med 40,000 Rdlr.!

Efter den Tid er Skonnerten „Mandal“ aabenbart gledet ud af Sagaen; men Wulfesen fortsatte ihærdigt sit Kaperi med „Danneskjold“.

Den 17. Maj 1809 var han saa uheldig under en tæt Taage at forville sig ind imellem en hel Del engelske Orlogsskibe. En Fregat forsøgte straks at afskære ham Forbindelsen med Land, det lykkedes ganske vist ikke, men da Vinden samtidig lagde sig, kunde „Danneskjold“ ikke røre sig af Stedet. Fjenden sendte nu to Kanonbaade, seks Barkasser og to lange Chalupper imod ham, men i to Timer lykkedes det ham at væge for sig. Da det saa blæste lidt op, søgte han ind mod Land — med hele den fjendtlige Flotille i Hælene paa sig under en kraftig Beskydning. Henimod Aften blæste det endnu mere op, og saa satte den dristige Kaptajn Kurs lige mod Linien af de fjendtlige Baade. Hans velrettede Skud havde den Virkning, at disse hurtigst muligt søgte hen til deres Fregat, der saa tog dem paa Slæb ud til de engelske Orlogsskibe, der laa længere ude.

Naturligvis havde „Danneskjold“ lidt en Del Skade under det nærgaaende Angreb, og Wulfesen maatte derfor gaa ind til Hals for at reparere. Efter 14 Dags Forløb gik han igen ud, og havde det Held med det samme at erobre en engelsk Kanonbaad, hvorved 20 Mand, en Underofficer og en Løjtnant blev hans Fangst, Især blev Løjtnanten meget forbitret, da han saa at det var en Kaper og ikke en Orlogsmænd, der havde taget ham til Fange. Men de vrede Ord hjalp intet. Fangerne maatte med til København, hvor Regeringen købte den erobrede Kanonbaad af Wulfesen.

Endnu et Aars Tid drev Wulfesen sit kække Kaperi — bl. a. kom han i Skagerak i Kamp med en engelsk Krydser, der tilsidst maatte kaste sine Kanoner overbord og flygte — men saa naaede Skæbnen ogsaa „Danneskjold“ Natten mellem den 19. og 20. December 1810, da Skonnerten laa for Anker paa Rønne Red, var Wulfesen selv taget i Land i en lille Jolle, da der pludselig rejste sig en mægtig Storm fra Nordvest. Fortøjningerne sprang, og Skibet drev ud paa det søndre Rev. Det lykkedes dog Mandskabet ved at sætte Sejl at faa det

bragt flot igen; men straks efter stødte det paa Grund ved Kastellet, hvor det væltede om paa Siden, saa Brændingen skyllede ind over Skibet og hvert Øjeblik truede med at skylle Mandskabet, der fortvivlet klyngede sig til Rælingen, over Bord. Wulfesen, der inde fra Land saa, hvor farlig Situationen var, fik nogle Folk til at hjælpe sig med at bære Jollen hen til Strandingsstedet og roede saa ene Mand igennem Brændingen. Baaden kunde kun rumme tre Mand foruden ham selv, saa han maatte foretage den farlige Tur 19 Gange, før han havde reddet alle 58 Mand. „Danneskjold“ var ganske vist tabt, men ved sit Mod og sin Dødsforagt havde han saa at sige egenhændigt reddet hele sit Mandskab.

Smukkere Afslutning kunde han vel næppe ønske sig paa sin Tilværelse som Kaperkaptajn!

Efter Krigen gled Wulfesen ind i en mere fredelig, borgelig Tilværelse. Han døde i 1836 som Toldinspektør i Rønne.

J. P.

## Mordet ved Strandløkken Natten mellem d. 9. og 10. Juli 1695.

(Eftertryk forbudt.)

Følge Dommen over Hans Nielsen slutte hans Boeslod deles imellem den myrdedes efterladte og fgl. Majestæt. Hans Nielsens Enke Anne Marie Leopoldsdatter, hvem det var lykkedes at slippe for Spindehuset, er derfor meget interesseret i at faa saa meget af Boet som muligt tilfærdigt sin Moder Anna Katrine. Byernes Løjtnant Knud Mikkelsen støtter hende stærkt og bevidner, at Boet efter afdøde Leopoldus var et temmeligt godt Bo og kun en liden Riste fik Anne Marie. Resten er Moderens, som endnu lever. Amtsskriveren Dechner havde registreret det hele, og der var bl. a. en Brændevinspande købt af Hartvig Andersen af Allinge, adskillige Kobberkar og en Del Tinsager, nogle Sølvstær og en Sølvstol eller to, 20 Paar og nogle Svin.

„Først i Maj 1695 kom hun (Anne Marie) til mig“, sagde Knud Mikkelsen, „og sagde: Nu skal min Moder rejse til Lybeck, og jeg er hende 160 Daler skyldig. De 100 vil hun lade bestaa, men jeg ved ej, hvor jeg skal vende mig for at faa de 60 Daler.“

Knud Mikkelsen havde haft Boet under sin Varetægt; men kan ikke huske, hvad det blev vurderet til, da Børderingen skete samme Aar som Garnisonen flyttedes fra Hammershus til Christiansø (1684). Anne Marie kan heller ikke svare paa, hvad det blev vurderet til, da hendes Fader var i Kongens Tjeneste paa Christiansø.

Efter Hans Nielsens Udbrydelse blev Niels Jørgensens Bo registreret, og Pibereløffen var formentlig da i hans

Besiddelse. Han paastaar, at han har købt den af sin Svigermoder længe før Henrik blev myrdet, og at han dertil havde laant 20 Daler af sin Hustru (Anna Katrine), som havde ført disse Penge med sig fra Tyskland. Derefter opstod en langvarig Diskussion om Ejendomsretten til Pibereløffen.

Lars Gomløs støvner Elisabeth (Enke efter den myrdede Henrik) for en Arvepart efter salig Archelmester Niels Jørgensen.

I Retten opstaar saa en heftig Disput om 57 Daler, som Elisabeth paa Henriks Vegne skal skyldes Lars Gomløs. Elisabeth nægter at skyldes noget og mener, at det er af Fad og Avind, at de forfølger hende.

Lars Gomløs paastaar, at hun Dagen efter Mordet i Hasle har indrømmet at skyldes ham Pengene, men hun undskylder sig med sin store Bedrøvelse den Dag, saa hun ikke tør vide bestemt, hvad hun kan have sagt.

Den 14. Sept. 1696 støvner Poul Ancher ved to Råds mænd (Jørgen Jørgensen og Ernst Arntsen) Enken Elisabeth anlangende en Sum Penge, som hendes salig Mand skal være Provsten skyldig. Berild Clausen svarer med en Modfordring paa Provsten.

Paa samme Retsmøde oplæses en fgl. Forordning om, at Svinene skal ringes, og de, som ikke er det, skal konfiskeres og begge Dren affæres; hvilket Tingbudene have at forrette.

Paa næste Tingmøde møder Poul Ancher i Retten og æfter Dom for at Elisabeth skal møde i egen Person og svare til det, som hun er ham skyldig. Tvende Støffemænd (Michel Sørensen og Poul Sørensen) beordres ned til hende; men hun lader svare, at hun har sin Lovværge i Retten (Berild Clausen) til at svare for sig, og desuden er det ham, der skylder hende Penge og ikke omvendt. Dommeren foreholdt hende at møde til næste Ting.

Den 2. Novbr. 1696 mødes saa Poul Ancher og Elisabeth personlig i Retten og gentager deres Krav paa hinanden. Næste Mandag d. 9. Novbr. mødes de atter. Poul Ancher tilspørger hende, om hun ikke er videndes om, at hendes Mand har faaet til Luntepenge 9 Daler og specificerede andre Poster. Elisabeth forlanger at se skriftligt Bevis paa Gældsposterne. Dommeren afkræver hende Ed med oprakt Finger efter Loven paa, at hun ikke kender noget som helst til de af Provsten nævnte Gældsposter. Derefter gør hun Modkrav paa sin salig Mands Vegne paa en Arvepart efter hans Moder Margreta (salig Archelmester Niels Jørgensens) nemlig 195 D.

Poul Ancher fremlagde saa en Seddel, bekræftet af Hasle Tingvidner paa at have udlagt Beløstning til Fæstningsol og Bryllupsbeløstning for Elisabeth og afgangne Henrik Nielsen.

Det fremgaar af Retsprotokollen, at Striden om Arveparten og Pengesagerne mellem Elisabeth og Poul Ancher og Lars Gomløs trak længe ud; men tilsidst faldt der dog Dom i Sagerne. — Desværre fremgaar det ikke af Protokollen, hvorledes Dommen lød.

Fortættets paa 4. Side.



# Med det lette Artilleri paa Manøvre.

— 0 —

For første Gang i hele mit militære Liv melder jeg mig til Tjeneste i en Provinsgarnison, og det er i den gode Stad Ringsted, hvor som bekendt bl. a. „Dronning Dagmar hviler“.

Naar man har nævnet Kirken, Artillerikassernen og Marineflyvestationen, har man vistnok givet Ringsted, hvad der tilkommer den i Retning af Bemærkelsesværdigheder, og deraf er vel nok Kirken det eneste, som er af almindelig Turistinteresse; men den er ogsaa et Besøg værd, omend det sagtens er et temmeligt spinkelt Grundlag at starte en Turistforening paa, hvilket man i Byen efter Sigende paatænker.

— Naa, her skulde jeg altsaa indlede min nye Æra som Batterichef for et Reservebatteri med genindkaldt Mandskab af Aargangen 1924-26, som møder sammen med mig selv. Til daglig bestaar Garnisonens Befalingsmandskorps af 1 Oberstløjtnant, 2 Kaptajner, 2 Premierløjtnanter og nogle Officierer, — men Mødedagen d. 8. Sept. vrirmler det med Reserveløjtnanter, Sekondløjtnanter og Sergeant, og Reserveafdelingen, 11 Artilleriafdeling, oprettes.

„Mændene“ møder, noteres paa Listerne, efterses af Lægen, iklædes, depoteres deres civile Kluds og stiller saa til Appel. Komandoofficianten holder Mandtal, oplæser Befalingen og afleverer Styrken til Næstkommenderende, der afleverer videre til Batterichefen — in casu undertegnede — der holder en kort Tale, der lyder omtrent saaledes:

„Vel mødt, Soldater! — De er nu indkaldt ifølge Landets Love for at genopfriske Deres Rekrutlærdom. For de flestes vedkommende betyder det sikkert Ubegageligheder at være borte fra den private Virksomhed; men det maa De jo finde Dem i, og naar det hele ikke kan være anderledes, gaar det bedst, naar det bæres med Taalmod — og al-lerbedst, naar det tages med godt Humør. — Naar De gør Deres Pligt og er flinke Soldater, skal jeg — saavidt det staa til mig — give Dem alle de Begageligheder og Friheder, som er mulige; men saa maa De ogsaa til Gengæld love mig, at jeg ikke skal have noget som helst Vrovl med en eneste en, saaledes at vi om en Maaned kan skilles og rejse hver til sit, et Minde rigere om en rask Soldatertid og et godt Kammeratliv. Saadan har jeg haft det før, og saadan vil jeg ogsaa gerne have det nu. — Skal vi saa være enige om det?“

Kor: „Javel, Hr. Kaptajn!“

„Godt“ — „Træd af“ — „De, der vil have Nattegn, melder sig til Kommandoofficianten.“

11te Afdelings 2det Batteri er oprettet. Saaledes gik det i store Træk den første Dag, og næste Dag modtoges Heste, Kanoner og Udrustning. Tredie Dagen bespændes Køretøjerne, og Batteriet kører en Tur paa Fælleden, hvor de forskellige Led indoves i deres Funktioner.

Et moderne Feltbatteri er en kompliceret Mechanisme; hver Mand har sin specielle Forretning at passe, og først naar alle Led virker sammen og det hele klapper, som det skal, saa kan Batteriet løse de mangeartede Opgaver i Felten, som man nutildags forlanger af dette, den moderne Krigs mest virkningsfulde, Vaaben.

Virksomheden kan deles i 2 Hovedled: Kørslen og Skydningen. Den første Del besørger af Træinkonstablerne og den anden af Konstablerne.

Artilleriets Hovedvirksomhed bestaar under en Krig i at støtte Folkfolket og indgaar derfor som en Del af Divisionen — i dette Tilfælde Sjællandske Division, hvortil hører 2<sup>de</sup> Artilleriregiment med 4<sup>te</sup> og 5<sup>te</sup> Linieafdeling og 11<sup>te</sup> og 12<sup>te</sup> Reserveafdeling. Regimentschefen fordele Opgaverne til sine Afdelinger og disse igen til deres Batterier. Under en Stillings-tagelse skal der — i Løbet af kortest mulig Tid — etableres Telefon og Signalforbindelse fra Regiment til 4 Afdelinger og fra hver af disse atter til de 12 Batterier, som igen skal have Forbindelse fra Observations- og Kommandostationer til Batteriets Standplads.

At faa dette til at virke bedst muligt indenfor Batteriet og Afdelingen dertil anvendes bl. a. Dagene i Ringsted.

Den almindelige Situation for et Feltbatteri under en feltmæssig Øvelse ser saaledes ud! Batteriet holder samlet i en skjult Ventestilling, og Batterichefen med Følge (En Ordonansunderofficer, (Trompetere) nogle Melderyttere og en Rytter med 1 Vinkelmaaler) er fremme hos Afdelingschefen. Batterichefen faar Ordre til at søge Stilling i et nærmere anvist Terrain for at kunne beskyde et vist Terrainsnit. Saa rider Bc. (Batte-

richafen) med sit Følge frem og udvælger sig Standplads for sit Batteri og stikker Flag ud, hvor Kanonerne skal staa, hvorefter han søger sig en Observationsplads. Ordonansunderofficeren sendes tilbage til Batteriet med Ordre til at gaa i Stilling, og imidlertid er et „Hovedpunkt“ i Skudfeltet udsøgt (f. Eks. en Kirke, Mejeriskorsten el. lign.), Vinkelmaaleren opstillet og Vinklen Observationsplads-Hovedpunkt-Flag (Kanon) maalt og Telefon til Batteriet etableret, saaledes at Batteriet, naar det kommer frem, straks kan faa sit Tal, hvormed den kan sigte paa Vinkelmaaleren. Dette vil sige, at en af Kanonerne (Grundkanonen) nu staa rettet mod Hovedpunktet og de andre parallelt med denne. Kanonerne staa skjult og kan intet se; men er nu „orienteret“ saaledes, at Batterichefen gennem sin Telefon kan svinge Batteriets Ild til højre eller venstre efter som det eventuelle Maal ligger i Forhold til Hovedpunktet, eller frem eller tilbage efter maalt eller beregnet Afstand („skjult Skydning“).

Denne Metode var almindelig kendt og indarbejdet i det danske Artilleri længe før Krigen, medens det tyske Artilleri først fik den indført under Krig-ten, efterat have lidt enorme Tab ved den gammeldags „aabne Skydning.“ (Fortalt mig sidste Sommer af en tysk Artilleri-Kaptajn.)

Under Manøvrene, hvor man af nærliggende Grunde ikke anvender skarp Ammunition, er Artilleriets Virkning af samme Grunde noget problematisk al den Stund Maalet — i Reglen Modpartiets Fodfolk — sjælden mærker den paa anden Maade end ved at høre et Bum et eller andet Steds fra uden at kunne erkende, hvem det gjalt. Først ved Kritikken efter endt Øvelse faar de maaske at vide at de er skudt, men at konstatere Træfningen maa altid blive en Skønssag. Kun under Skarpskydningen, som altid gaar forud for Manøvrerne, faar man Syn for Sagen. Blandt nogle Artillerister — helst blandt de yngre — næres der lystbetonede Anskuelser om, at Ridning paa Fuldblods i Væddeløb over Forhindringer er en særdeles vigtig Ting i Artilleriet; men de fleste hælder dog til den Anskuelse, at Skydningen er det vigtigste. Skydeteori er imidlertid ganske umaadelig tør og kedelig; men dyrkes dog paa Kraft som et nødvendigt Onde som Forberedelse til den store Ferie, hvorefter man endelig skulde falde igennem. Denne store Prove foregaar i Skydeterrænet ved Jægerspris.

Marchen dertil fra Ringsted blev for saa vidt ogsaa en Prove omend af en mere legemlig Art. Turen var lang, og Tempoet maatte forceres paa Grund af en Regimentsøvelse undervejs sammen med Afdelingerne fra Holbæk. — Det kendtes paa mange Trainkonstabler Dagen efter, naar man saa dem stavre saa underlig stift afsted med Benene langt fra hinanden og nu og da med et vist Tag trække Bukserne fri af de hudløse Inderlaar. Det kendtes paa Hestene, der var trætte og slappe. 2 af dem havde jeg den Sorg at miste, de døde Dagen efter. Heldigvis var de under Dyrlege-kontrol hele Tiden, saa jeg havde min Ryg fri. Ogsaa paa mig selv — det skal villigt indrømmes — kendtes det.

Træt var jeg, da vi i Mørkningen naaede Dalby, hvor vi skulde overnatte, da der først næste Dag var Plads til os i Lejren, og Regnskabsføreren, der havde Kvarterbilletterne, var ikke mødt. Det begyndte at regne, og da han endelig kom, gav jeg ham en ordentlig „Balle“ trods hans mange Undskyldninger, og skønt jeg Aftenen i Forvejen havde vundet 2 Kr. fra ham i Brigde. Det hjalp just heller ikke paa Humøret, at han oplyste mig om, at mit Kvarter laa omtrent i Mil derfra — Egnens bedste Kvarter — sagde han. — Hellere overnatte i en Landevejsgroft, sagde jeg, end at ride en Mil extra. — Tanken om de — efter al Sandsynlighed — elskværdige Mennesker, der vel sagtens havde gjort Anstalter og Ulejlighed for at modtage en saa fornem Person som en Kaptajn i det kgl. danske Artilleri — in casu min Ringhed — bestemte mig dog til resigneret at hengive mig i min Skæbne og begive mig paa Vej, dog naturligvis først efter at have overbevist mig om, at mine Soldater og Heste havde faaet deres Foder og Kvarter og Vagt ved Kanonerne var udstillet.

Da jeg engang for mangfoldige Aar siden var Elev paa Officerskolen, holdt vor Lærer i Pædagogik en dundrende Tale til os. „... Det at være Officer“, sagde han, „er et Liv i Nøjsomhed, Spar-sommelighed og Afsavn... osv., og hvis nogen af Jer tror, at I kommer til at drikke Pommard til Maden, saa søg en anden Levevej i Tide...“ — Jeg tænkte paa vedkommende Lærers Ord — han hed for Resten siden dengang aldrig andet end „Pommard“, hvad vel sagtens de færreste af os dengang vid-

ste hvad var — da jeg om Aftenen satte mig til det veldækkede Bord med den obligate Kyllingsteg; der var nemlig Pommard paa Bordet. — Det gaar altsaa ikke altid, som Præsten præker, det kan hænde, at man faar Pommard, og jeg maa sige — den smagte dejligt.

Jeg var — sammen med 7 Soldater og 8 Heste — kommen til en større Proprietærgaard (ca. 300 Td. Land). — Familien var ovenud elskværdig og vidste ikke alt det gode, de vilde gøre for mig og mine Soldater, og et Par unge, nydelige Døtre fandt Situationen særdeles interessant. — For saa vidt var altsaa alt i Orden, blot havde jeg den allerstørste Lyst til snarest muligt at komme til Køjs. Imidlertid krævede Situationen af mig, at det af Høflighedshensyn ikke saadan kunne ske ganske pludselig; og jeg forsøgte da af al Magt at se saa aandsfrisk ud som muligt og holde en nogenlunde aandsfuld Konversation ved lige, indtil jeg syntes at kunne være bekendt at afbryde. Forhaabentlig er det ikke helt mislykkedes.

Jeg tør nok antyde, at jeg ikke var længe om at falde i Søvn den Aften, men jeg skulde ogsaa tidlig op næste Morgen for at overvære en Skarpskydning paa længste Distance. De andre kunde blive i deres Kvarter til midt paa Dagen — kun jeg, og saa naturligvis min Ordonnans, som altid følger mig, maatte tidlig afsted. Det er ikke altid en Tjans at være Chef, Jeg var gerne blevet lidt længer i det Kvarter, naar jeg nu endelig var kommet der, men det skulde jo ikke saa være. Om Eftermiddagen efter Skydningen stødte jeg atter tilbage til Batteriet og i Spidsen for dette drog vi saa ind i Lejren ved Jægerspris, hvor Lejrkaptajnen Greve Seel anviste os vore Pladser til Køretøjer, Heste og Soldater, der faa Minutter efter alle var paa Plads. Ialt drejede det sig om ca. 600 Mand og et lignende Antal Heste, saa man vil forstaa, at alt nøje maa være forberedt for at undgaa Virvar, naar Lejren skifter Besætning, 1ste Regiment forlod den om Formiddagen og 2det Regiment rykkede ind om Eftermiddagen.

Saa forestaar der 1 Uges Teltliv, hvor ens Velbefindende paa det nøjeste er knyttet til Vejrliget. Skinner Solen og Regimentmusikken spiller, saa er det ganske fornøjelig at sidde i det grønne i kammeratlig Lag og kigge ud over Roskildefjord; men øser Regnen ned, og man kommer dregende hjem fra Ørten, saa er det alt andet end behageligt, og det værste er at faa Tojet tørt igen. Naa man maa jo tage den Slags som en Skæbne, og der tages ogsaa alt sammen med godt Humør. Min Teltgade har faaet Navnet „Strøget“ og vittige Hoveder blandt Soldaterne har sat Navne paa Teltene. Et hedder f. Eks. „de gamles Hjem“, et andet til Gengæld „Børnehjemmet“ og et tredje „Rigsdagen“, Navne som hentyder til Beboerne, medens andre Navne har anden Oprindelse som f. Eks. „Villa Gennemtræk“. „Villa Pløre“, „Hotet Pengelos“ osv. Paa min Forespørgsel hvorfor de kaldte deres Telt „Rigsdagen“, oplyste de, at de var 5 Socialdemokrater 4 Venstremænd og 1 Konservativ og, at de diskuterede Politik hele Natten. Den ene Konservative var min Ordonnans, og han hedder 29 ligesom jeg selv, da jeg for 22 Aar siden var menig.

K.  
Fortsættes.

## Med Kajak gennem Europa.

Fra Østersøen til Sortehavet.

Gennem ukultiverede Lande.

Det er herligt Vej, da vi atter bærer Baadene ned til Floden og sætter dem i Vandet, og i den tidlige Morgen padler vi forbi Byen *Brzopalanka*, der ligger ved Foden af Bjergene paa den serbiske Side.

Min nye Kammerat, Franz, er en munter Fyr med Sans for Naturskønhed og Rejselivets Poesi — men har ikke megen Fart over sig; skønt jeg ikke trækker ret kraftigt paa Aaren, maa jeg ofte vente paa ham. — Helst vil han holde Ferie og drive med Strømmen. „... Hvorfor slide i det med Pagajen? Der kommer nok snart en Slæber, saa gør vi Baadene fast og naar saaledes lige hurtigt frem!...“ — Jeg vil dog hellere selv besørge Fremdriften, padle

langs Vinmarkerne og besøge de interessante Byer — end i dagevis hænge bag en Pram og føre et ensformigt og trivielt Liv. — Men Franz' Ferie er snart forbi, Resten af Turen til *Ruscjuk*, hvorfra han vil rejse pr. Bane hjem til *München*, maa ikke tage for mange Dage; det ender derfor alligevel med, at vi entrar den sidste Pram i en stor Slæber-Konvoj, der skal til Sortehavet med Korn; thi jeg vil gerne have hans Følgeskab og ønsker selv rettidig at naa frem til Kassereren i Bukarest.

Af Flodskipperen, med hvem vi faar os en Passiar, erfarer vi, at der vil gaa tre Dage med at naa Jernbanebyen.

Kajakkerne bliver gjort godt fast, og vi indretter os paa det behageligste ombord paa Prammen, lig-ger og slikker Solskin, læser og fører Dagbog, medens vi med god Fart glider ned ad Floden.

Bjergene tager af, afløses af smaa Bakker; vi passerer Slottet og Ruinen ved *Praovo* og kommer derefter ind i en smuk Skov-egn.

Da Slæberen lægger op ved et Depot for at tage Kul ind og ordne sine Papirer, besøger vi den lille Landsby, der ligger ikke ret langt derfra. Vi skulde gerne gøre en Del Indkøb; men skønt Byen er flere Kilometer i Udstrækning, findes ikke en eneste Butik. Beboerne frembringer alt selv. Kvinderne gaar paa Vejen og spinder Garn af en Tot Uld, de har over Skulderen, eller sidder ud for de faldefærdige Rønner og forfærdiger broget Stof paa primitive Væve. — Det er interessant at betragte deres Arbejde; men tale med dem kan vi jo desværre ikke. Mændene ser vi intet til; maaske er de i Vinmarkerne — men mere sandsynligt er det, at de ligger og snuer inden Døre, og — som Skik og Brug er — lader Kvinderne om Arbejdet.

Overalt hænger der en Slags karaffelformede Græskar til Tøring, som saa senere bruges som Flasker. — Høns og Ænder og smaa sorte Grise piler frem og tilbage over Vejen.

Igennem Vinmarkerne, hvor Druerne dog endnu ikke er helt modne, naar vi ned til Kajakkerne, netop som Slæberen er færdig og skal til at sejle videre.

Nu har Bulgarien afløst Serbien paa højre Bred, Donau tegner en stor Sløjfe og løber Øst—Vest. — Hen mod Aften glider vi forbi den rumænske By *Kalafat* og videre til den overfor liggende gamle Stad *Vidin* — en Gang en tyrkisk Fæstning, der spillede en stor Rolle i den russisk-tyrkiske Krig. — Her lader Slæberen Ankeret gaa.

Længe sidder vi paa Prammens Dæk og stirrer ind over den oplyste og forholdsvis store By, lytter efter Tonerne fra et eller andet Zigeunerorkester, og diskuterer forskellige Emner; men Aftenen er kold, forbavsende hurtigt afkøles Luften, og da de første Kuldegysninger melder sig, returnerer vi ned i Kajakkerne til vore Soveposser.

Da vi vaagner næste Dag, har Slæberen forlængst forladt sin Ankerplads og damper ned ad Floden, der nu har genoptaget sit østlige Løb. Venstre Bred er fuldkommen flad, langt ind i Landet breder sig Sumpe med store og smaa Søer, højre Bred er derimod stejlt opstigende, for derefter at gaa over i en flad Slette.

Ved Byen *Lom Palanka* afleverer Slæberen nogle Pramme. — Her ser jeg for første Gang de muhamedanske, slanke Bedespir „Minareter“. Gerne vilde vi

have været en Tur op i den sikkert seværdige By, ogsaa for at supplere vor Proviantbeholdning; men Flodskipperen fraraader os det, da vi sikkert vil faa Ubegageligheder ved Tolden. Saa opgiver vi det; men gør los og padler i Forvejen for at finde et eller andet spiseligt paa Markerne. — Endnu har vi rigeligt af det Brød, som jeg fik i Landsbyen, det er bagt af Hvede, som er malet med Skallerne paa, har et graaligt Udseende, men meget velsmagende.

Vi padler forbi Floden *Lom's* Munding, opdager Vinmarker og vil gøre Landgang; men Floden har afsat store Mudderbanker, saa ikke engang vore ringe dybtgaaende Fartøjer kan flyde ind til Bredden. — Endelig finder vi dog en Rende, maa dog først vade et langt Stykke, hvor Slammet naar os til Knæerne, før vi naar mere fast Grund. — Svup, Svup siger det, og det sorte Mudder sidder klistret langt op ad os; men det tager vi ikke højtideligt, vi er snart vant til det, saadan er det overalt paa Flodbredderne.

Oppe paa Markerne finder vi Majs og Bønner, og vi skærer de største Vindrueklaser af, jeg endnu har set — hver Drue paa Størrelse med Dueæg. Tungt belæssede gaar vi ned til Kajakkerne, laster og skyder dem ud i Strømmen. Paa Dækket ligger Druerne — røde, gule og blaa — en Fryd for Øjet.

Da Slæberen noget senere indhenter os, gør vi igen fast, og paa Bunden af Pramjollen gøres Forberedelser til Middagsmaden: Kogt Majs, stuede Bønner og Æggekage.

Paa den bulgarske Side glider forskellige Byer forbi, overfor sender den mægtige Strøm sine talrige Arme ind i det flade Land. Donau har her, 20 km neden for *Rahova*, naaet sit sydligste Løb. Fra nu af gaar det igen saa smaat mod Nord. — — —

Midt om Natten — Slæberen har som sædvanlig kastet Anker — blæser der pludselig op til Storm; jeg vaagner ved, at Bølgerne hugger min Baad mod Skibssiden, Himlen er fuldstændig overtrukket, det er bælgmørkt. — — Franz er ogsaa vaagen, han raaber til mig. — Jeg svarer igen; men det drukner i Stormens Larm. — Hver maa klare sig selv. — Omsider faar jeg kappet Fortøjningen, faar Baaden klar af Prammen og tvinger den op mod Vinden og de stedse voksende Bølger for at prøve at naa ind i Læ af Skoven.

Det er en anstrengende Tur, vaad og kold; tilmed er det saa mørkt, at jeg ikke kan se en Haand for mig; endelig naar jeg dog i Læ, Baaden tager Grunden, og jeg vader ud og trækker den saa langt op gennem Slammet, som det er muligt. — — —

Det blev en ret uhyggelig Nat! Jeg har ødelagt min Mave med Druer — den kolde Tur gjorde kun ondt værre — mindst en halv Snes Gange i Løbet af Natten maa jeg af Sted „paa Naturens Vegne“ — i bar Skjorte ud gennem Slammet — og hver Gang vaske Benene rene for at kunne krybe i Soveposen.

Ved Morgengry begynder de at lave Spektakel ude paa Prammane. Stormen har lagt sig noget, og jeg padler derud og gør fast. — Her træffer jeg Franz, han havde halet sin Kajak om i Læ af Prammane og dér lagt sig til at sove videre — udover at han er bleven en Del vaad, er han intet kommen til. — — —

Hele Formiddagen bliver jeg



liggende i Kajakken; jeg er meget sløj og kan intet spise. Franz kommer af og til, spørger til mit Befindende og fortæller mig om Byerne, vi sejler forbi; men det interesserer mig kun lidt. — Saa stiller han med en stor Tallerken Kakaogrød, som han har lavet, og en stor Kop Te. Det stopper og kvikker op, og hen mod Aften føler jeg mig atter rask.

Brederne er stadig lave og sumpede, og Donau flere Kilometer bred. Store, skovbevoksede Øer ligger i Flodlej.

Næste Dag, d. 13. Sept., lader Slæberen Ankrene gaa ud for Rus-cjuk. Vi takker Skipperen for hans Venlighed mod os og padler ind til Bredden.

Medens min Kammerat gaar for at hente sin Post, koger jeg Middagsmaden. — Senere gaar jeg op i Byen, der straks vækker Interessen paa Grund af sin Fremmedartethed. Bulgarerne benytter ligesom Serberne russiske Skrift-tegn og taler et fremmed Sprog, man ikke forstaar. Byen var før en stærk Fæstning, der beherskede det vigtige Overgangssted over Donau, nu er den moderne udbygget. — Overalt vrimler det med Moskeer; men her er meget beskiddt — særlig i Tyrkerkvarteret, hvor sortsmuskede Pyre render rundt med Fæz paa Hovedet.

Opdager at mit til Dato saa præcis gaaende Ur nu gaar en hel hel Time for sent; jeg er naaet saa langt mod Øst, at Solen staar en Time før op, og her har man østeuropæisk Tid.

C. A.

**Allinge-Sandvig.**

At resterende personlige Skatter samt Menighedsafgifter og Ejendomsskat for 5. Termin af Dommeren er godkendt til Inddrivelse ved Udpantning, bekendtgøres her ved med Tilføje, at denne vil blive foretaget uden videre Varsel, saafremt Restancerne ikke er indbetalt inden 8 Dage.

Allinge Sandvig Byraad.  
P. R. V.  
**M. Bloch.**

**Kommunens Regnskab**

for Aaret 1929—30 er fremlagt til offentligt Eftersyn paa Allinge Raadhus i 14 Dage fra den 7. ds. at regne.

Allinge-Sandvig Byraad,  
d. 4. Okt. 1930.  
P. R. V.  
**M. Bloch.**

**Østersøbadet Bornholm**

afholder ordinær Generalforsamling Onsdag den 15. Oktober Kl. 5.30. Fællesspisning Kl. 7, hvortil man bedes tegne sig paa en Liste, der er fremlagt paa Hotel ALLINGE.

**Udsalg**

i Sandvig Missionshus Torsdag d. 16. Oktober Kl. 3 Eftm.

Sognepræsten taler.

Gaver modtages med Tak af Syforeningen. Alle er velkomne.

**Hjertelig Tak**

for Opmærksomheden ved min Konfirmation.

SYLVIA RØMER.

Min og mine Forældres hjerteligste Tak for udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.

ASTRID OLSEN.

Min og mine Bedsteforældres hjerteligste Tak for udvist Opmærksomhed ved min Konfirmation.

POUL ANDERSEN, Allinge.

**Tak for Opmærksomheden ved min Konfirmation.**

OVE JØRGENSEN.

Min og mine Forældres hjerteligste Tak for al Opmærksomhed ved min Konfirmation.

VALDEMAR MIKKELSEN.

**Allinge Kalkbrænderi.**

Tirsdag den 14. ds. kan faas friskbrændt Kalk.

**Jagten aflyses**

paa Thorvald Jacobsens Jorder i Nørrekrak, Rutsker.

Mit smukt beliggende

**Hus i Tein**

(ved Skolen) med god Avl til en Ko, og særlig egnet for en Snedker, er formedelst Dødsfald og Bortrejse til Salg. En Del Værktøj og Askeplanker medfølger.

**Snedker Bohn, Tein.**

**Al Jagt**

er forbudt paa Hyldegaards og Lille Myregaards Jorder i Olsker.

**En 15-16 Aars Dreng**

kan faa Plads til 1. Novbr.

**Lundegaard, Olsker.**

**3-Værelses Lejlighed**

er til Leje fra 1. November.

**Mælkehandler Larsen, Allinge.**

Samme Sted er et Dagligstue-møblement til Salg.

**Forkarl,**

flink og paalidelig, søges til November.

**Brogaard pr. Allinge.**

**En Pige**

kan faa Plads nu eller 1. Novbr.

**Jensen, Højegaard.**

**Varm Blodpølse**

Fredag Middag.

**Virtualieferretningen, Lindeplads.**

**Ung Pige, 21 Aar,**

søger Plads ved indvendig Gerning i Nærheden af Allinge.

Tlf. Allinge 110.

**Ung Pige**

kan faa Plads 1. November.

**Pilegaard, Olsker.**

**En Dreng,**

nylig konfirmeret, kan faa Plads til 1. November.

**Chr. Kjeller, Sandkaas.**

**Pærer købes.**

**Gartner Jensen.**

Tlf. Allinge 41.

**Man kan fordre**

at en virkelig god Kakkelovn eller Kamin skal besidde følgende Egenskaber:

**Soliditet, Smukt Ydre, Økonomi i Brugen.**

**C. M. Hess' Kakkelovne** er landskendte paa Grund af deres Fortrinlighed i ovennævnte Henseender og anbefales til rimelige Priser.

**P. C. Holm, Allinge.**

Grundet paa særlig heldige Indkøb tilbydes et Parti sorte Herresko for 12,85 pr. Par.

**C. Larsen, Skotejsforretning, All.**

**Vil De have Fart i Omsætningen?**

Hvad hjælper det at Lageret er fuld af Varer, naar Butikken mangler Kunder.

Den store Omsætning til en lille Avance giver den store Kundekreds, naar der averteres i

**„NORDBORNHOLM“.**

**Nye Frakker hjemkomne.**

Vi har nu et stort Udvalg i de sidste Nyheder i Kaaber og Frakker for Efteraar og Vinter i vore bekendte gode Kvaliteter og til Priser som enhver kan overkomme. Vi har alle Størrelser, lige fra mindste Ungpigenumre til de største Frue-Størrelser, saa ingen behøver at gaa forgæves.

**MAGASIN DU NORD**

Køb Deres Frakke i Stof, Forarbejdning og Pasform er rigtig. — Alt Overtøj tilpasses uden Extrabetaling. — Stort Lager af Pige-Frakker i alle Størrelser til smaa Priser.

og De vil da være sikker paa, at baade

**Victor Planck, Allinge.**

**Kotoed & Mortensens Byggeforsretning**

Ligtøj og Ligsenge. Ligkistelager. Ordning af Begravelser.

**Telefoner 77 og 79.**

**Slakteriets Udsalg** paa Lindeplads.

Tlf. 45.

Karbonade, Mørbrad og kogt Skinke frisk hver Dag.

**HATTE**

i Stort Udvalg Billige Priser.

**STRØMPER**

Uld Silke og Bomuld Bedst og billigst

**NORLANDETS HANDELSHUS ALLINGE**

**Anton Sonnes Ligkisteforsretning**

fortsættes uforandret.

Ligtøj og Ligsenge paa Lager. Ordning af Begravelser.

**Agnes Sonne.** **H. Th. Mortensen.**

Maskinsnedkeri, Allinge. Tlf. 47.

**Bornholms Spare- og Laanekasses**

Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.

Renten af Indskud er paa 3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a.

Alm. Sparekassetilkaar 4 -

Folio 2 -

i Forsørgelsesafdelingen 3,6 -

hvor til Præmie, hidtil 2,4 -

**Allinge Skæperi**

Optændningsbrænde altid paa Lager, billige Priser.

Tlf. 29. **Geert Hansen.**

**Gruppe-, Industri-, Portræt-,**

Interieur-, Sports-, Illustrations-, Heste- og Kreatur-Fotografering udføres overalt paa Bornholm uden ekstra Vederlag for Befordring.

**Kaare Rasmussen.**

Tlf. Rønne 526.

Forstørrelser efter gamle Billeder udføres paa egen Forstørrelsesanstalt.

**Søger De Lykken?** Se 4de Side.

**„Hallelust“ Allinge.**

Gode Pærer købes.

Fine Spise-Gulerødder og Gulerødder til Foderbrug tilbydes.

**M. Kr. Kofod,**

Telefon Sandvig 6 og 47.

**Køb Deres Vinterkartofler hos**

Karl Chr. Andersen, Dammen pr. Allinge.

Magnum-Bonum, Bourbank og Up to date. Leveres overalt.

Ekstra fine Spise-Kartofler, **Samsø-Kartofler,** vokset paa sandet Muldjord, er til Salg, nu ved Optagningen, for 6 Øre pr. kg.

**V. Sørensen, Borreløng.**

**Koge-Chokolader,**

nytt Mærke, velsmagende og kraftig, fuldvægtig, Halvkilo Pakker 110 Øre.

**J. B. Larsen.**

**Overretssagfører**

**Jac. Jensen.**

Inkassationer, Ejendomshandler. Dokumentskrivning, Dødsbehandling m. v.

Kontor i Allinge: (Bogtrykker Gornitzkas Ejendom). Træffes personlig hver Fredag Form.

**Lukket 5 Pers. Bil**

udlejes. Tlf. All. 8y kan benyttes.

**Villy Jensen, Tein.**

**Infet Blad træffer Deres Kundekreds bedre end Nordbornholm!**

**Slakteriets Udsalg, Allinge.**

Friske Varer Onsdag og Fredag.

Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad, Medisterpølse, Fars, Bayerske Pølser, Knækpølser

**Kogt Skinke,** hjemmestemt Fedt. Forskelligt Paalæg.

**Dina Sørensen, Tlf. 38.**

**Skole-Kørsel!**

Omhyggelig Uddannelse til smaa Priser i ny Vogn. Kørekort garant.

**Arthur Jensen. Tlf. Rønne 716.**

Altid Udv. i brugte Biler til smaa Priser.

**Ny lukket Bil**

udlejes.

**L. P. Olsen,** ved Tejn St. Tlf. All. 59 kan foreløbig benyttes.

Jeg anbefaler mig med

**Personkørsel**

i ny lukket Bil og til rimelige Priser. Tlf. 145.

**Poul Nielsen**

Overfor Gæstg. Christensen.

**Summistøvler.**

Stort Udvalg. — Billige Priser.

**C. Larsens Skotejsforretning, All.**

**Biler**

udlejes. 4—5 og 12—14 Pers. nye Vogne. Billige Priser.

**Lastkørsel udføres.**

**E. Hansen, Tein. — Tlf. Rø 57 x.**

**Elegante Visitkort**

50 Stk. med Navn 2 Kr. TAKKEKORT billigst.

**Allinge Bogtrykkeri.**



Elisabeth var imidlertid blevet gift med Berrild Clausens Broder Mogens. En ny Procurator ved Navn Hans Bjørnt optræder nu i Protokollen i en Klagefag mod Berrild Clausen.

Denne sidste indskæbner Amtsskriveren Schor for at have ladet sine røde Sol-daler afstøbe Korn til Stat, og fordi han har skattet og valgt efter eget Tykke.

Olle Odbergsen nedfætter sig i Sandvig efter at have aflagt Borgered og lovet „at holde Vagt og Toz“. — Skønt Allinge-Sandvig officielt kun var Gifter-lejer, betragtedes de aabenbart i de fle-ste Henseender som Købsteder og havde f. Eks. Borgerkompagni og hver sin By-foged. Nogen Borgmester forekommer dog ikke som f. Eks. i Hasle.

Mogens Clausen under ligesom Bro-deren at optræde som Procurator. Han indskæbner Ewert Arvitsen for Mislig-holdelse af et Bærgemaal for Lauris Hansens Barn, som nu 1696 er i Kon-gens Tjeneste. Beløbet 12 Daler staar i et Stykke Jord kaldet „Syende Rilde Stykket“. Ewert paastaar at have haft følgende Udgifter til Barnet, som han har holdt i Stole fra 8 Dage før Jul og til Paaste:

Om Dagen for Kost i 13 Uger a 4 St. For hver Uge til Skoleløn 2 St. Not 10 Ugers Skolegang. En Badmælkflad-ning 1 Daler, 1 Mk., 4 St. Et Par nye Højer for 10 St. 1 Par nye Sko 3 Mk. En Hue 8 St. En Gattelismus 8 St. m. m.

Mogens Clausen, som er i Kongens Tjeneste, ejer halvtredie Tønder Havre-jord kaldet „Hestens Høj“.

Mogens Clausen skæbner Anne Marie Hans Niels, hendes Moder, Bergen og Svogeren Niels Jørgensen, fordi Anne Marie vil overlade alt sit Gods til sin Moder og derved gøre sig selv fattig, saa at Mogens Clausen derved forholdsvis sin Ret (ifølge Højesteretsdom af 8. Febr. 1698) til Hans Nielsens efterladte Gods.

Samtidig fremdrages Sagen om Con-stabel Niels Jørgensens Ret til „Bold-borringtorn“, som han fik som Belønning for sin Medvirken i Hans Hansens Ud-brydelse. Niels Jørgensen hævder imid-lerid, at han, som er i Kongens Tje-neste (Constabel) kun kan søges ved Krigs-retten. Han henviser til Krigsprotokollen angaaende Udbrydelsesfagen og siger, at Kongen har tilgivet ham den Sag; end-videre hævder han at have købt Bold-borringtorn „Valborgtorn“.

Peder Jensen vidner i Retten angaa-ende hans Kendskab til Anne Mariens Pengeforhold. Han kendte Leopoldus og hans Hustru, da de boede i Sandvig. Dengang drev de ingen borgerlig Næ-ring og havde ingen Midler som for nogen kunde ses, men hvad de havde i Kister og Skrin vidste han ikke. Siden flyttede de til „Slotstæved“ og der blev de i Næring for Kroen. I denne Tid var Anne Marie og hendes Søster (se-nere gift med Niels Jørgensen) hjemme hos Forældrene. Anne Marie stod for Kroeriet ved Dag og ved Nat for at lade Soldatter og andre faa for deres Penge, og hun holdt det vedlige og havde det under sine Hænder.“ Leopoldus var Sergent paa Slottet og fulgte siden med Slotsgarnisonen, da den flyt-tedes til Christiansø og kom senere til-bage til Sandvig. Hun boede da sam-men med sin Fader, som købte det Hus, som Anne Marie endnu bor i. — Saa blev Anne Marie gift med Hans Niel-sen og holdt borgerlig Næring i Sand-vig og havde det tilfammen. Foruden Sergent var Nicolaj Leopoldus ogsaa Sadelmager, og naar han var fri for Kongens Vagt, brugte han sit Sadel-magerarbejde.

Mogens Clausen mente, at Anne Marie nu er meget velhavende og havde den bedste Næring i Byen med Kroeri, Brødbudsalg med adskilligt andet; men Anne Marie hævder, at gode Menne-sker hjælper hende, og at alt, hvad der er, tilhører hendes Moder.

Haagen Jacobsen vidner, at Anne Marie angaaende „hvad Klæder hun havde paa, da hun kom til Sandvig, da ved jeg ikke andet, end hun jo gif som en Officere Datter bør at gaa“.

Mogens Clausen klager over, at han og hans Hustru langtfra har faaet, hvad der skyldes dem i Omkostninger ved Mordfagen Hans Nielsens Gaard er dog tillagt ham for 106 Daler; men alligevel klager han over, at hans Hu-strus Slægt og Svogerskab strider imod, at Højesteretsdommen sker Gyldest.

Anne Marie siger, at hun nu gerne snart vil have Fred for Mogens Clau-sen og Elisabeth, der udfælder hende dagligen.

R. E. S. Koefoed.

## Tysk Undervisning

**Kursus begynder 1. November.** Undervisningen foregaar paa Tysk, og Konversationsøvelser finder Sted efter hver Time, saa hver enkelt Elev i Løbet af kort Tid opnaar bedst mulig Talefærdighed.

Prisen er Kr. 7,50 for 8 Timer mdl. Undervisning. — Indmeldelse maa saa vidt mulig ske med 8 Dages Varsel med Henblik paa Ind-delingen af Holdene.

## Tysk Ungdomskursus

begynder 1. Novbr. Deltagere til 15 Aar. 8 Timer 5 Kr. maanedlig.

Fru Effi Lejeune, Sandvig.

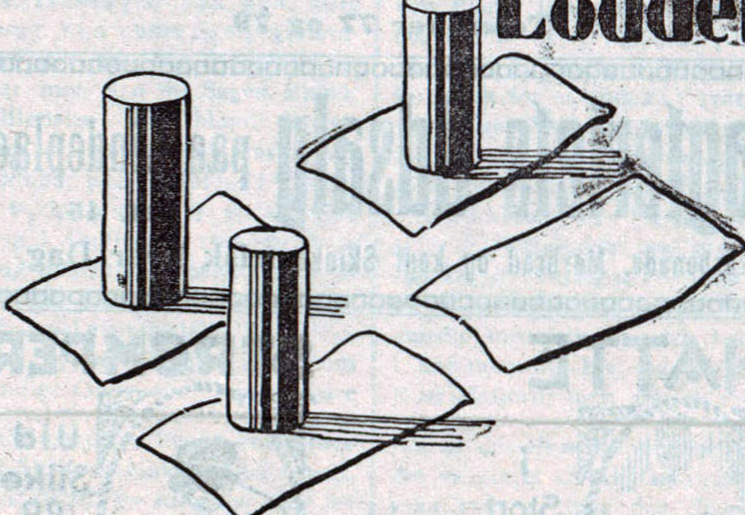
## Køb paa Deres egen Egn!

—O—

Denne Opfordring lyser ud af alle Blades Spalter og gentages af enhver Forretningsmand. Og den er ogsaa berettiget, thi en af Grundbetingelserne for et Samfunds Trivsel er Solidaritet. Enhver god Borger bør i egen Interesse handle i den By eller paa den Egn, hvori han selv ønsker at eksistere, og bør det erindres, at har den handlende ikke lige netop den Vare, man ønsker, kan den skaffes. Man bør huske, at for hver Kroner Fortjeneste man unddrager sin Bys eller Egns Forretningsfolk, formindsker man disses Skatteevne og Købeevne i tilsvarende Grad.

Landboerne bør ogsaa købe i den By eller paa den Egn, de føler sig knyttet til, da de altid har større Mulighed for at blive tilfredsstillet ved Køb, naar det gaar gennem en stedlig handlende, som for at beholde sin Kunde maa drage Omsorg for at denne bliver be-handlet saa godt som muligt. Den stedlige Købmand ser i Egnens Beboere sine stabile Kunder, hvis Tilfredshed er ham en Eksistens-betingelse.

### 3 Gevinster paa 4 Lodder



Paa Vareloteriets 142.000 Lodder skal der i Løbet af en Serie fordeles ikke mindre end

# 105.000 GEVINSTER

Men for helt og fuldt at faa Del i denne ene-staaende Chance, maa man naturligvis være med allerede fra 1. Trækning. Salget af Lod-der slutter den 20. Oktober, og **et Lod koster kun Kr. 1.30.**

**LOTTERIETS KOLLEKTØRER PAA BORNHOLM:**

**Aakirkeby:** Boghandler Henry Andersen, Telf. 5.  
Købmand, Fru E. Simonsen, Telf. 10.

**Allinge:** fhv. Købmand Vald Jørgensen, Telf. 92.  
Barber Johs. Larsen, Telf. 53.

**Hasle:** Boghandler Karl Munk, Telf. 42.

**Nexø:** Kioskejer Julius Bidstrup, Telf. 246.  
Agent Georg Madsen, Sdr. Strandvej.  
Agent C. F. Sørensen, Ndr. Strandvej, Telf. 77.

**Rønne:** Kollektrice, Frk. M. Carstensen, Hav-negade 1.  
Kollektrice, Fru Hertha Hansen, Nør-regade 10, Telf. 299.  
Fru Ingeb. Kløcker, Staalæg. 4, Telf. 806.  
Købmand Emil Lund, Telf. 482.  
Kollektrice, Fru M. Maegaard, Øster-voldgade 23, Telf. 577.  
Boghandler H. Chr. Møller, Telf. 466.  
Kollektor E. Nielsen, Løkkegade 48, Telf. 436.

**Svaneke:** Detailhandler I. P. V. Funch, Telf. 47.  
Østermarie: Bestyrer Johs. Dam, Pakhusforeningen, Telf. 127.

**Autoriseret Kollektor for Landbrugslotteriet og Vareloteriet: Barber J. Larsen, Allinge.**

## Kakkelovne og Komfurer

faas absolut af bedste Fabrikata og til billigste Priser hos os.

Vi har Forhandling fra Bornholms Maskinfabrik, Anker Heegaard og L. Lange, og dette er absolut det bedste, der kan fremskaffes. — Alle **Reserve dele** haves eller skaffes paa Dage. Rabat pr. Kontant.

**Produkten.**

## De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende for Annoncer paa tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den billigste og bekvemteste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem behjælpelig hermed og modtage Beløbet + 5 Øre i Porto mod Kvittering paa Postbeviset.

## Brug Transportspande af Aluminium.

Vi har den meget anbefalede extra holdbare Trans-portspand „**Flint**“ paa Lager til allerbilligste Pris. Prøv denne Spand, og De bliver absolut tilfreds.

## Produkten.

I Dagene fra 29. September til 1. November

**kan Bing & Grøndals Porcelæn købes til de billige Udsalgspriser.**

Bestil endelig i god Tid, de sidste Dage er mange Dele udsolgt.

**Produkten.**

## Regnskabsbøger

og Protokoller leveres billigst efter ethvert Skema. Hurtig Ekspedition. Sygekasselove og Kontrolbøger. Formularer, Attester og Blanketter.

**Allinge Bogtrykkeri.**

Har De husket

at tegne Abonnement paa

**Nordbornholm**

**Kun 1 Kr.**

Glem det ikke!



## Hvorfor købe Tryksager

**Indpakkingspapir og Poser**

hos omrejsende Agenter, der paa Grund af Rejsseudgifter maa beregne større Avance paa en ringere Vare, og sælger denne paa Efterkrav og uden Garanti.

**I Gornitzkas Bogtrykkeri, Allinge,**

er De altid sikker paa at faa Deres Tryksager godt udført til den billigste Pris og saa vidt mulig omgaaende Levering, Telefon 74. Indpakkingspapir, Økonomruller, Poser & Konvolutter til Fabrikspris.

# HATTE



Fine italienske Haarhatter  
Bedste Kvaliteter.  
Billige Priser.

**Magasin du Nords Uds.**  
VICTOR PLANCK  
Telf. 5 ALLINGE Telf. 5

## Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. **Chr. Dideriksen, Rønne.** Tlf. 865

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.  
I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.  
Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

## BRØDRENE ANKER, HASLE

**JERNSTØBERI & MASKINFABRIK.**

Ajlepumper = Vandpumper - Varmtvands-Anlæg,